'Ο ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν 'Ελλάδα .Δρ. 10. — Γιὰ τὸ 'Εξωτερικὸ φρ. χρ. 10.

20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στὰ κιόσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, 'Ομόνοιας, 'Υπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου, ('Οφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου ('Ομόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεῖα Στουρνάρα), 'Εξάρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα « Ἑστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου [ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλή]. Στὸ Βό ο, βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

'Η συντρομὴ πληρώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἑνὸς χρόνου πάντα

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

'Ο χοντροβούργαρος — 'Η νίκη τῆς καθαρεύουσας — 'Εξαγνισμὸς τοῦ Λεβίδη — 'Ο κ. Καφαντάρης.

ΧΟΝΤΡΟΒΟΥΡΓΑΡΟ τὸν εἶπαν οἱ «Καιροὶ» τὸν Πετκώφ—ἴσως γιατὶ ὁ κ. Κανελλίδης εἶναι λιγνὸς σὰ χαροῦπι. Μὰ ὁ χοντροβούργαρος αὐτὸς εἶχε θέληση, εἶταν ὁ τύπος τοῦ Βούργαρου, ποὺ τόσο ζωντανὰ μᾶς τονὲ ζουγραφίζει ὁ 'Ιδας, καὶ τέτοιοι χοντροὶ ζυγίζουν κάτι παραπάνου ἀπὸ τὰ λιγνὰ κι ἀριστοκρατικὰ κορμιά.

Δὲν ξέρουμε ἂν ἔχουμε τίποτα νὰ κερδίσουμε ἀπὸ τὴ δολοφονία τοῦ Βούργαρου πρωθυπουργοῦ ἐμεῖς οἱ Ρωμιοί, μὰ οἱ Βούργαροι σημαντικὰ ζημιώνουνται, γιατὶ σὲ μιὰ χώρα, ὅσο γόνιμη κι ἂν εἶναι ἡ γίς της, δὲν ξεφυτρώνουνε μὲ τὴν ντουζίνα, σὰν Παπαμιχαλόπουλοι, οἱ τέτοιοι σιδερένιοι ἀθρῶποι.

'Η ἀλήθεια εἶναι πὼς ἡ Βουργαρία ὕστερ' ἀπὸ τὸ Σταμπούλωφ ἀπόχτησε τὸν Πετκώφ, κ' ὕστερ' ἀπὸ τὸν Πετκώφ μπορεῖ νὰ ποχτήσει κανέναν ἄλλονε, δυνατώτερο ἴσως κι ἀγριώτερο Κυβερνήτη κι ἀπὸ τοὺς δυὸ τους· μὰ κι ἂν τὸν ἀποχτήσει, ποτὲ δὲ θὰ μπορέσει νὰ σβήσει ἀπὸ τὸ μέτωπό της τὴ βαθιὰ μουντζούρα πὼς Βουργάρικο χέρι δολοφόνησε δυὸ ἀθρώπους ποὺ πατώντας κάθε ἠθικὴ καὶ ἀθρώπινη ἀδυναμία, πασκίσαν νὰ κάνουνε τὴν πατρίδα τους μεγάλη καὶ σεβαστή.

*

ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ τὸ βράδι στὴ Βουλή μας πάλι θριαβέψανε οἱ καθαρευουσιάνοι.

'Ο κ. Παπαμιχαλόπουλος ξαναμάσησε τὶς γνωστὲς ἀνοησίες του.

'Ο κ. Μαυρομιχάλης χάρηκε, λέει, ποὺ ἄνοιξε τέτια συζήτηση γιὰ τὴ γλώσσα, γιατὶ ἀποδείχτηκε πὼς ἐθνικὴ μας γλώσσα εἶναι ἡ καθαρεύουσα.

'Αποδείχτηκε, βλέπετε !

'Ο κ. Κουντουριώτης καταγαναχτησμένος φώναξε πὼς πρέπει νὰ πολεμηθεῖ ἡ προπαγάντα τῶ χυδαΐστῶν ποὺ ἔχει τὴν ἕδρα της στὸ Παρίσι.

Μιὰ φορὰ τὴν εἶχε στὴ Μόσκα, τώρα τὴν πήγανε στὸ Παρίσι, νὰ δοῦμε αὔριο ποὺ θὰν τὴ μεταθέσουνε. Σᾶ νἆναι ἡ καημένη ἡ ἕδρα κανένας εἰρηνοδίκης.

Μιλήσανε κι ἄλλοι, μὰ αὐτοὶ οἱ τρεῖς τὰ εἴπανε καλύτερα. Καὶ ἡ καθαρεύουσα νίκησε !

* *

Κ' ΕΝΑ κομάτι ἀπὸ τὴ συνεδρίαση. («'Αστυ», 28 τοῦ Φλεβάρη σελ. 2, στήλ. 5).

ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ—Λυποῦμαι, κ. Πρόεδρε, ὅτι στερροῦμαι τῆς εὐφραδείας τοῦ κ. Παναγιωτοπούλου διὰ νὰ ὑποστηρίξω τὴν γνώμην μου.

ΛΕΒΙΔΗΣ—Καὶ τί φταίω ἐγὼ γι' αὐτό ; (Γέλωτες ζωηροὶ καὶ παρατεταμένοι).

'Η ἐξυπνάδα αὐτὴ τοῦ κ. Λεβίδην ζυγιάζει περσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς λόγους ποῦβγαλε στὴ 'Αττική γλώσσα ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἐκλέχτηκε πρόεδρος τῆς Βουλῆς.

*

ΚΑΤΙ καλὸ ὅμως χρωστᾶμε στοὺς κ. κ. Κουντουριώτη καὶ Σία. Τοὺς χρωστᾶμε τὸν κ. Καφαντάρη, τὸ βουλευτὴ τῆς Εὐρυτανίας.

'Ο κ. Καφαντάρης, σὰν ἄθρωπος λογικὸς—καὶ διαβασμένος, βέβαια—μίλησε γνωστικὰ κ' ἔβαλε τὰ πράματα στὴ θέση τους.

— 'Αν ἐχθρὸς τοῦ 'Ελληνισμοῦ, εἶπε, ὑπέβαλλε τὴν πρότασιν αὐτὴν (νὰ γράφουνται δηλ. τὰ διδαχτικὰ βιβλία στὴ καθαρεύουσα), ἡ ἰδέα του θὰ ἦτο ἀληθῶς σατανική, ἀφοῦ θὰ ἐχαρακτηρίζοντο 10 ἑκατομμύρια 'Ελλήνων ὡς ὁμιλοῦντες γλώσσαν νόθον, χυδαίαν, γλώσσαν μὴ 'Ελληνικήν

— Μία εἶναι ἡ 'Ελληνικὴ γλώσσα καὶ ἡ γλώσσα αὐτὴ εἶναι ἡ γλώσσα τῆς ζωῆς, ἡ γλώσσα ἡ ὁποία, ὅπως ὅλαι αἱ γλῶσσαι, ἀποτελεῖ τὸ ὄργανον τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ζωντανῆς σκέψεως.

'Ετσι μιλοῦν οἱ γνωστικοὶ ἄντρες κ' οἱ ἀληθινοὶ πατριῶτες. 'Αν ἔχει καμιὰ ἀντίρρηση ἡ συντροφιὰ τοῦ κ. Παπαμιχαλόπουλου, νὰ μᾶς τὴν πεῖ—ἂν καὶ δὲ σαλιάρισε λίγα.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

'Η φετεινὴ θεατρικὴ περίοδο ἀπὸ τὴν ἀρχή της ὡς τὰ τώρα, δὲν ἔδωκε κανένα Φραντζέζικο ἔργο μὲ κάποια ἀνώτερη φιλολογικὴ ἀξία, κανένα ἔργο μὲ ἀληθινὰ δημιουργικὴ ἔμπνευση, ποὺ νὰ βάζῃ σὲ καινούργιες σκέψες τὸ νοῦ τοῦ θεατῆ. 'Ολα τους τὰ δραματάκια κοινὰ καὶ ρουτινίστικα, μὲ ψυχολογικὴ περίπτωση καμιὰ φορά, ποὺ ἀλαφριὰ μόνο θίγουνε γιὰ νὰ μὴν κουρασουνε τὸ μυαλὸ τοῦ ἀκροατῆ. Καὶ πάλι ἡ κωμωδία, ἡ μεγαλύτερη καὶ σπουδαιότερη θεατρικὴ παραγωγὴ τοῦ Παρισιοῦ, ὅλες βιομηχανικὰ μαγερέματα, παρασκευασμένα «κατὰ τὴν τρίμηνη ἐπίτηδες ἀπομόνωση στὴν τάδε ἔπαυλη καὶ ἐξοχὴ τῶν συγραφιάδων», ὅπως γράφουνε οἱ φημερίδες, ἐλαφριά, κομψά, λεπτά, χωνευτικά, κάποτε ἔξυπνα, ἀλλὰ ἐφήμερα καὶ περαστικά, σὰ μόδα· πολλὴ μόνο προσοχὴ καὶ φροντίδα, πὼς μὲ μιὰ αἰσχρότητα, μὲ μιὰ ἄσεμνη λέξη, θὰ κολακέψουνε, θὰ γαργαλίσουνε καὶ θὰ διαρθείρουνε τὸ γοῦστο τοῦ κοινοῦ καὶ ἔτσι θἄχουνε μεγαλύτερη ἐπιτυχία πολλὲς βραδιὲς, τὸ μόνο ποὺ εὔχεται ὁ ἕνας στὸν ἄλλονε καθε «πρώτη» στὶς φημερίδες ποὺ ἀλληλοταινεύουνται καὶ ἀλληλοκαμαρώνουνται. 'Από ὅλες αὐτὲς τὶς κωμωδίες ποὺ παίζουνται 100—150 φορὲς στὴ σειρὰ, πκίρνονται ὅσες μᾶς σερβίρονται μεταφρασμένες τὸ καλοκαίρι στὴν 'Αθήνα καὶ αὐτὲς εἶναι ἡ διανοητικὴ τροφή μας στὸ θέατρο, καὶ θἄνα: ἑνόσω νομίζουμε πὼς θέατρο εἶναι μόνο ὅ,τι δημοσιεύεται στὰ παραρτήματα τῆς Illustration

'Εργο χωρὶς μεγαλοπρέπεια σκηνοθεσίας, χωρὶς πλοῦτο περιβαλλοντος καὶ τουαλετῶν, χωρὶς πρὸ πάντων ρόλο ἀβανταδόρικο, ἐπίτηδες γραμμένο γιὰ ορισμένη ἠθοποιό, δὲν παίζεται σὲ φραντζέζικη σκηνή. Καὶ ἐνῶ ἡ κυβέρνηση δίνει τὸ μεγαλόσταυρο στὸ Σαρδοῦ καὶ ὅλη ἡ Γαλλία τὸν καμαρώνει ὡς τὸ μεγαλύτερο δραματικό της συγραφέα, οἱ λίγοι ἐκεῖνοι ποὺ ἐλπίζουν καὶ φωνάζουν γιὰ μιὰ ἀναγέννηση τῆς δραματουργίας, δὲν μποροῦν νὰ δείξουν ἐκείνονε ποὺ ἄξια θὰ ἑρμηνέψῃ τὰ ἰδανικά τους καὶ τὶς τάσες τους· καὶ γι' αὐτὸ ἡ προσπαθεια αὐτῶν τῶν λίγων μὲ τὸ θέατρο τῶν Τεχνῶν ποὺ ἱδρύσανε ἀπέτυχε ἐξ αἰτίας τῶν ἀσθενικῶν ἔργων ποὺ ἀνεβάζανε καὶ τῶν ἄτεχνων ἠθοποιῶν ποὺ τὰ ἑρμηνεύανε. Χρόνια καὶ χρόνια τώρα ἔχει νὰ δείξῃ ἡ Γαλλία συγραφία δραματικὸ ποὺ νὰ ἔργο του μποροῦσε νὰ ζήσῃ καὶ τὸ ὠχρὸ ὄνομα τοῦ Becque σβύνεται δίπλα στοὺς μεγάλους ἀναμορφωτὲς τοῦ θεάτρου τῶν ἄλλων ἐθνῶνε.

Καὶ ἀνάλογα μὲ τὴν ἔλλειψη μεγάλου φραντζέζου δραματικοῦ, εἶναι ἡ στέρηση τῆς γαλλικῆς σκηνῆς ἀπὸ μεγάλο τεχνίτη ἠθοποιό· κανένας ἄντρας γιὰ νὰ συγκριθῇ μὲ τὸ Νοβέλλη, καμιὰ γυναίκα γιὰ νὰ σταθῇ δίπλα στὴ Ντοῦζε, ὅπως ἔγραφε τελευταῖα ὁ 'Αντουάν. Μπροστὰ ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες, ὄχι στὴ φήμη ἀλλὰ στὴν τέχνη, προβάλει τώρα ἡ Suzanne Després, ἡ μαθήτρα τοῦ 'Αντουάν· ἄσκημη, κακοσώματη καὶ κοντή, μὲ φωνὴ

ἀφοῦ βγαλουμε τἀρρωστημένο. 'Ακολουθοῦνε ἀφτά· δυσάρεστα· σὰ χαστουκιὰ ποὺ σοῦ πέφτει στὸ κεφάλι καὶ δὲν ξὲς τί νὰ κάμῃς. Βλέπουμε. Διορθώνεται κάποτες καὶ τοῦτο. 'Εγὼ λέω δηλαδὴ πὼς κι ἀπὸ τώρα θὰ δουλεβῇ τὸ ζερβί της, ἐπειδὴ σίγουρο πὼς καιρὸς πιὰ ποὺ τὸ δεξὶ δὲ δουλέβει».

Ζύγωσε κι ὁ κ. Μαλαμές.

—«Πρόκειται γιὰ νεφρεχτομία—καὶ τόνισε τὸ εχ—ὄχι γιὰ νεφροτομία. Νεφρεχτομία θέλει ἐδῶ· γιὰ πάστρεμα, μετατόπισμα ἢ μεσοκόψιμο τοῦ νεφριοῦ δὲ μοῦ φαίνεται νὰ εἶναι λόγος».

—«'Ισως. Θὰ τὸ δοῦμε, ἅμα τῆς τάνοίξουμε, παρατήρησε ὁ κ. Σεβιλάς. Καμιὰ φορά, καλὸ νὰ κούῃ κανεὶς καὶ τὸν ἄρρωστο. 'Η φύση, κάποιο ψυχόρμητο μυστικὸ τὸν ἁρμηνέβει. 'Αφτὴ μὲ παρακάλεσε ἀπάνω, γιὰ χειρούργημα σωστό, σὰν τῆς λέγαμε πὼς μπορεῖ νὰ γλυτώσῃ καὶ μὲ μισὸ χειρούργημα. Μοῦ γύρεβε νὰ γλυτώσῃ ὁλότελα».

—«Μά, γιατρέ, θαῤῥεῖτε πὼς θἄχῃ δύναμη νὰντέξῃ σὲ τέτοιο ταξίδι ; Τρεῖς ὧρες καὶ σιδερόδρομο !».

—«Δὲ βαριέστε ; Ταξίδια, τοὺς ἀῤῥώστους δὲν τοὺς πειράζουνε· τοὺς διασκεδάζουνε καὶ χαίρουνται».

'Ο 'Αντρέας ἐννοεῖται πὼς δὲν ἡσύχασε μ' ὅσα τοῦ εἴπανε οἱ δυὸ γιατροί. Πολλὰ εἶχε νὰ συλλογιστῇ ὁ δύστυχος. 'Από τὴ μέρα ποὺ ἔκαμε ἀπόφαση κ' ἔγραψε τοῦ κ. Μαλαμέ, ἀπὸ πρὶν ἀκόμη, τὸν παραδέρνανε χίλιοι στοχασμοί. Δὲ σημαίνει ἀφτὸ πὼς ὁ ταχτικός, ὁ κανονικὸς ὁ ἄθρωπος ξαπόλυσε τὴν ἐργασία του μιὰ στιμούλα. Τὶς δεκαοχτὼ τοῦ Τρυγητῆ, ἔφκειανε μάλιστα κατι στίχους ἀστείους γιὰ μιὰ μικρὴ φιληνάδα τῆς Μοιρίτας του. Τὶς εἴκοσι μιά, ἔστελνε τοῦ τυπογράφου γιὰ τὸ τράβηγμα κάποια φυλλαδούλα του. Τὶς εἴκοσι τέσσερεις, ὅπου ἡ Κατινούλα τουρτούριζε κ' ἔτριζε τὰ δόντια, τέλειωνε μελέτη σημαντικὴ γιὰ ἕνα περιοδικό, μαζὶ μὲ τὸ ξαναπέρασμα, συγύρισμα, ψιλοδούλεμα κι ὅ τι ἀγαπᾶς ἑνὸς μεγάλου του βιβλίου ποὺ τὸ δημοσίεβε κείνη τὴ χρονιά. Διόρθωσες κάθε τόσο στὸ τυπογραφεῖο. Τὶς εἴκοσι ἑφτά, καταπιάστηκε ἄρθρο ποὺ τοῦ ἔδινε τὴ στερνὴ χτενιὰ τὸ σάββατο, τρεῖς τοῦ Σταβροῦ, τὴν πκραμονὴ τοῦ φεβγομοῦ του γιὰ τὸ Μπ..., ἐπειδὴ ὁ 'Αντρέας φυσικὰ ἔμελλε νὰ πάῃ τὴν Κατινούλα στὴν κλινική τοῦ κ. Σεβιλᾶ.

Πῶς πρόφταινε λοιπὸν ὁ κ. καθηγητής, μὲ τέτοιο ἀκατάπαφτο τρεχιὸ τῆς πέννας, νἀνησυχῇ, νὰ κλαίῃ κιόλας, ὅπως εἴδαμε ; 'Ο πόνος κ' ἡ ἐργασία, τὸ κλάμα κ' ἡ σπουδή, τὸ αἴσθημα κ' ἡ σκέψη, ὁ νοῦς κ' ἡ καρδιά, ταίρι ταίρι πηγαίνανε στὸν 'Αντρέα, συνεδενόντανε καὶ σμίγανε μέσα του πολὺ παράξενα καὶ πολὺ ἁπλά. Τὴ βραδιὰ ἐκείνη ὅπου ξανάλεγε μὲ τὰ δάκρια ἕνα στίχο τοῦ Σοφοκλῆ, ἐνῶ τὸν τάραζε κατάσπλαχνα ὁ στίχος, τὴν ἴδια στιγμὴ συλλογιότανε πὼς θἄταν φοβερὰ σπαραχτικὸς στὴν παράσταση, ὅταν ὁ χορὸς τραγουδοῦσε κι ὅταν ἄκουγε τὸ θέατρο τὸ ἰωὰν μὲ τὶς δυὸ τραγικές του μακρόχρονες συλλαβές. Καὶ δὲν τοῦ χαλνοῦσε διόλου ἡ παρατήρηση τὴ συγκίνησή του, τὴν ἀβγάτιζε μάλιστα, ἐπειδὴ ἀδερφωνόταν γεωμετρικὰ ἡ καλοσύνη τῆς ψυχῆς του μὲ τὴ μάθηση ποὺ εἶχε γίνη ἀπὸ παιδὶ σὰ μερίδα, ἰδιογέννητη κι ἀφτή, τοῦ ἐγώ του, ὅπως βλέπουμε συχνὰ σοφούς, καθηγηταδες, ἀρχαιολόγους νὰ μεταφράζουνε κάπως ὅ τι νοιώθουνε μὲ ῥητὰ παρμένα δῶθε κεῖθε ἀπὸ κανένα διάβασμά τους κλασσικό, τόσο μοιάζει τὸ ἀπάγγελμα νὰ κανονίζῃ, νὰ ῥεγουλάρῃ ὡς καὶ τὸ καρδιοχτύπι. 'Από τότες ὁ 'Αντρέας δὲν ἄνοιγε πιὰ τὸν ποιητή του δίχως πάλε κάτι νὰ βρῇ ποὺ νὰ τοῦ μουσκέψῃ τὰ μάτια. 'Ο πόνος εἶναι ὁ μεγάλος ὁ δάσκαλος τῆς ζωῆς, ποὺ σοῦ ἑρμηνέβει τὸν ἑαφτό σου. Καὶ τώρα, σὰν ἄλλος ποιητής, σὰν ἄλλο δράμα, τί λέω ; σὰν ἄλλο κείμενο, σὰν ἄλλο θέμα μελέτης καταντοῦσε